

Jaarverslag
Eduardo Frei
Stichting 2023.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	blz. 3
Activiteiten in Nederland.....	blz. 5
Projecten Oost-Europa.....	blz. 6
Projecten Arabische regio.....	blz. 12
Financiën.....	blz. 16

Inleiding

De Eduardo Frei Stichting kijkt terug op een bewogen jaar 2023. De spanningen en conflicten in de wereld duren onverminderd voort. De aanval van Hamas op Israël heeft diepe indruk gemaakt en de reactie daarop door Israël op Gaza zorgt wereldwijd voor verdeelde reacties. De oorlog in Oekraïne gaat door terwijl de middelen en de energie van de mensen opraakt. Het conflict tussen Azerbeidjan en Armenië over Nagorno Karabach laaide weer op en leidde tot een grote uittocht van Armeniërs uit het gebied. Dit alles stemt niet hoopvol, maar geeft alle reden tot strijdbaarheid om de missie van de EFS door te zetten. Bevordering van democratie bevordert ook vrede en verbinding.

Hieronder volgt een korte introductie op de werkwijze van de EFS, waarna in de volgende hoofdstukken verslag wordt gedaan van de activiteiten. De EFS gaat daarbij uit van de volgende drie doelen:

- Promotie van het christendemocratisch gedachtegoed en de kennis hierover in internationaal verband in het algemeen en op de terreinen van internationale samenwerking en mensenrechten in het bijzonder;
- Stimuleren van de permanente betrokkenheid van CDA-leden en aan de CDA gelieerde organisaties op bovengenoemde terreinen;
- Projecten initiëren en ondersteunen die bijdragen aan democratische ontwikkeling in Midden- en Oost-Europa en een aantal landen in de Arabische Regio. Dit vanuit een herkenbaar christen-democratische inspiratie.

Werkwijze

Het bestuur van de stichting treedt voor het CDA op als ontvanger en beheerder van de ontvangen gelden. De EFS werkt met een jaarplan en vanuit een strategisch meerjaren beleidsplan (2018 - 2022) en werkt met vaste partners in de doellanden. Het bestuur van de EFS kwam in 2022 vier keer bijeen in een vergadering. Daarnaast werd ook nog een bestuursdag georganiseerd waarin werd terug- en vooruit geblikt. Het eerste punt van aandacht was het evalueren van het visiedocument, en het tweede punt was het ontwikkelen van de visie voor de komende jaren.

Het secretariaat van de EFS ontvangt projectvoorstellen van partnerorganisaties. Per project dient een doelomschrijving, een conceptprogramma en een projectbegroting te worden voorgelegd. Het bestuur beoordeelt de voorstellen. Na afloop van de activiteit leveren de trainers en de partnerorganisaties een evaluatie aan.

In een aantal projecten wordt samenwerking tussen politieke partijen bevorderd. Allereerst indien in een land meerdere politieke partijen zijn die dezelfde christen-democratische ideologie delen. Bijvoorbeeld in de programma's met Robert Schuman Institute waar deelnemers die lid zijn van aan de Europese Volkspartij gelieerde politieke partijen, worden getraind. Daarnaast geeft de EFS in Armenië en Marokko trainingen samen de politieke stichtingen van bijv de VVD en de PvdA. Doel daarvan is te laten zien welke verschillende politieke stromingen er zijn, en dat politieke partijen met verschillende ideologieën toch goed kunnen samenwerken.

Categorieën

Het bestuur van de EFS steunt projecten die ten goede komen aan de doelstelling van de stichting en de subsidievoorwaarden en passen binnen de volgende categorieën:

Vormings- en scholingscursussen

Dit betreft trainingen en conferenties (ideologisch, beleidsinhoudelijk of communicatief) die door CDA-deskundigen in de betreffende landen worden uitgevoerd.

Uitwisselingen

Voor individuele personen of groepen kan de EFS een studiebezoek aan Nederland organiseren. Tijdens een bezoek wordt op directe wijze kennis genomen van de hier bestaande democratische structuur, het functioneren van de samenleving en de christen democratische inbreng daarbij.

Oriëntatiebezoeken

Oriëntatiebezoeken door de EFS zijn bedoeld om inzicht te verkrijgen in de politieke situatie in een land en de betekenis van christendemocratie in dat land. Een dergelijk bezoek vindt veelal plaats als voorbereiding op een nieuwe samenwerking.

In 2023 heeft de nadruk van de activiteiten gelegen op vormings- en scholingscursussen. De EFS heeft dit jaar ook een uitwisselingsbezoek georganiseerd voor 8 jongeren uit Georgië, deelnemers uit ons programma 'Youth Leadership Laboratory' en een werkbezoek van 11 jongeren uit ons programma van het 'Young Leadership Programme'. Eind november bracht de EFS een oriëntatiebezoek aan Armenië en Georgië.

Bestuurssamenstelling EFS 2023

Het bestuur van de stichting bestond in 2023 uit de leden:

- Dhr. J.E.P.M. Alting von Geusau, voorzitter (tot september 2023)
- Mw. P. de Groot, penningmeester
- Mw. W. Postma (tot september 2023)
- Dhr. J.P. Lokker
- Dhr. E. Smid, (bestuurslid en vanaf september 2023 interim voorzitter)
- Dhr H.J. Ormel

European Network of Political Foundations

De EFS is lid van het European Network of Political Foundations (ENoP). Dit netwerk brengt politieke partij stichtingen vanuit heel Europa bijeen en biedt kennisondersteuning op gebied van relevante ontwikkelingen op Europees niveau. Voor meer informatie kunt u de website bezoeken: www.enop.eu

Activiteiten in Nederland

De EFS is ook zichtbaar geweest in eigen land. Zo nam bestuurslid Henk Jan Ormel deel aan een panel 'democratie is niet gratis' georganiseerd door de coalitie 'democratie onder druk' en heeft de EFS ook mogen spreken op de bijeenkomst georganiseerd door het Instituut Clingendael ter viering van 30 jaar MATRA programma van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het doel van Matra is om landen aan de rand van de Europese Unie te helpen de democratie en de rechtsstaat te versterken en zo de stabiliteit te vergroten. Via het Matra programma steunt Nederland al dertig jaar projecten van overheden, lokale organisaties en politieke partijen. Ook de EFS krijgt al 30 jaar subsidie voor haar projecten uit dit programma. De conferentie is ingaan op democratische en rechtstaatsontwikkelingen in Europa en heeft teruggeblikt op de resultaten van dertig jaar Matra en gesproken over de toekomstbestendigheid.

De EFS heeft eind 2023 de opdracht gegeven aan filmmaker Sander Ligthart voor het maken van een voorlichtingsfilm over de EFS. Doel hiervan is om een breed publiek van geïnteresseerden, potentiële vrijwilligers en donoren inzicht te geven van het werk van de EFS en hen een beeld te geven van de resultaten en impact van de projecten van de EFS. De film word in 2024 opgeleverd.

De EFS heeft in 2023 afscheid genomen van haar voorzitter Jeroen Alting-von Geusau en van het bestuurslid Wytse Postma. Eind 2023 heeft het bestuur de procedure in gang gezet, voor de werving en selectie van een nieuwe voorzitter en nieuwe bestuursleden.

Projecten Oost-Europa

De Eduardo Frei Stichting richt zich in Oost-Europa op een aantal landen rondom de Europese Unie, van Oekraïne en Wit-Rusland tot de Balkan en de Kaukasus. In de Balkan richt de EFS zich op de toetredingslanden Bosnië-Herzegovina, Kosovo en Servië.

1. Balkan

Partners:

- National Democratic Institute

Verslag van activiteiten:

De EFS heeft in 2022 met het regionale Balkankantoor van NDI samengewerkt in een project, waarbij we centrumrechtse partijen in de Balkan bij elkaar brachten en trainden op partijontwikkeling, met name op instellen van beleid op integriteit, het tegengaan van strijdige belangen en de visie van partijen op partijfinanciering. Dit project past in een breder programma van NDI waarin zij de tweede en derde laag bestuurders in centrumrechtse politieke partijen bewuster wil maken van integriteit, belang van transparantie en tegengaan van corruptie. In 2023 heeft NDI, met ondersteuning van de EFS opvolging gegeven aan de training van 2022. De ondersteuning van de EFS bestond uit een werkbezoek aan Den Haag. De EFS heeft een groep van EPP-gelieerde partijen ontvangen en zijn ervaringen over partijfinanciering en integriteit in de partij met elkaar uitgewisseld. Daarnaast heeft de EFS de hele groep uitgenodigd voor een diner in het partijbureau waarbij ook de commissie Buitenland, EFS-trainers en -bestuursleden aanwezig waren. Dit was een mooie gelegenheid om kennis te maken met de delegatie en uit eerste hand te horen wat er speelt op de Balkan. Naast trainingen en een werkbezoek zijn deelnemers ook nog met mentoren aan de slag gegaan om concreter handen en voeten te geven aan een transparantere partij en hoe corruptie bestreden kan worden. Als resultaten van dit project ziet NDI dat er door partijen; i) intern trainingen zijn gegeven; ii) twee partijen een training hebben gegeven over bestrijding van corruptie aan hun fracties in het parlement, iii) meerdere partijen 'oversight' groepen hebben opgericht voor het bevorderen van transparantie en aanklaarten van corruptie; iv) één partij heeft 'code of ethics' aangenomen en een 'ethical committee' opgericht bestaande uit 3 leden, waarvan een lid deelnemer was van dit project. Het bevorderen van transparantie en integriteit van partijen vergt een lange adem en niet populaire hervormingen in partijen. Wat hoopvol was is dat het animo voor dit project groot was. De deelname van zoveel partijen laat zien dat er binnen de partijen behoefte is naar meer kennis en het leren van ervaringen van anderen. Toch werd ook tijdens dit project duidelijk dat er een diepgeworteld geloof bestaat dat corruptie in de politiek onvermijdelijk is en, zolang bewoners er voldoende van kunnen profiteren, ook acceptabel is. Het is dus belangrijk dat er vanuit de bevolking een roep om verandering komt en een inzicht bij politieke partijen dat transparantie en integriteit loont.

Deelnemers:

Er hebben 22 mensen deelgenomen aan het werkbezoek naar Den Haag. Zij kwamen van 15 verschillende politieke partijen: Albanian Alternative from Montenegro, Alliance for the Future of Kosovo, Bosniak Party from Montenegro, Democratic League of Kosovo, Democratic Party from Albania, Democrats from Montenegro, New Democratic Force FORCA from Montenegro, National Liberal Party from Romania, Party of Democratic Action BiH, Party of Democratic

Progress from BiH, People's Party from Serbia, Serbia Center (SRCE), Serbian Progressive Party from Serbia, VMRO-DPMNE from North Macedonia and 3 representatives of party foundations (Foundation for Freedom and Democracy from Albania, Political Academy of SDA BiH and Quintus Association from Romania).

2. Bosnië Herzegovina

Partners:

- Robert Schuman Institute

Verslag van activiteiten

Het doel van dit project was om jongeren, actief in de politiek en in het maatschappelijk middenveld te laten nadenken over oplossingen van problemen die zij zien en ervaren op lokaal niveau en daarbij ook met een plan van aanpak te komen. Het Robert Schuman Institute wilde een nieuwe en meer uitdagende methode gebruiken en koos voor 'Hackathon'. Dit is een competitievorm waarbij gedurende een aantal dagen, onder begeleiding van groepsbegeleiders en met input van experts, de groep wordt verdeeld en elke groep een probleem bij de kop pakt. De bijeenkomst eindigt met presentaties van beide groepen. Een jury kiest wie de winnaar is op basis van kwaliteit van de analyse, originaliteit en haalbaarheid van de oplossingen, presentatie en niet onbelangrijk: samenwerking in de groep. Ter voorbereiding op de *hackathon* was er een online sessie met de deelnemers en de groepsbegeleiders. De deelnemers maakten kennis met elkaar, werden meegenomen in de bedoeling van de *hackathon* en kregen huiswerk mee. De onderwerpen waarvoor gekozen werd waren 'Brain Drain' en 'Circular Economy'. Eén van de EFS-trainers zei over haar ervaringen: *'Het is een effectieve en creatieve manier om gezamenlijk een probleem op te lossen. Ik heb er zelf ook veel van geleerd. Het is een leuke combinatie om kennis en ervaring uit mijn eigen praktijk als wethouder jeugd te kunnen delen met mijn ervaring als docent'*. De deelnemers waren enthousiast over de *hackathon*, de samenwerking met elkaar werd gewaardeerd en heeft hun perspectief en netwerk verbreed. Er zijn vijf deelnemers die vervolg hebben gegeven aan de bijeenkomst. Zo wordt er door de jongeren afdeling van een van de politieke partijen (SDA), na de zomer een bijeenkomst georganiseerd van een dag over circulaire economie. RSI merkte wel op dat het lastig was voldoende goede deelnemers te vinden. Deelnemers moesten een goede beheersing van het Engels hebben. Voor een volgende *hackathon* zou het goed zijn de groep te verbreden met jongeren uit andere Balkan landen.

Deelnemers:

Aanwezig waren 11 Leden van zusterpartijen van de Europese Volkspartij (HDZ BIH, HDZ 1990, SDS and SDA) en 2 leden van NGO's, (het European Democracy Youth Network en 'Center for Promotion of Economic Development'.

3. Georgië

Partners

- Konrad Adenauer Stiftung (KAS)
- het Chavchavadze Centre

Verslag van de activiteiten

Eind 2022 heeft de EFS een *fact-finding mission* (orientatiebezoek) gedaan naar Georgië. De conclusie die uit de missie getrokken is, is dat de politieke partijen zwak zijn. Mensen hebben weinig vertrouwen in politieke partijen en uit peilingen blijkt dat zij de voorkeur zouden geven aan nieuwe gezichten en nieuwe politieke partijen. De KAS geeft op dit moment bovendien geen directe steun aan de politieke partijen van de Europese Volkspartij. Uit de besprekingen met de KAS en de kennismaking met KAS partner het Chavchavadze Centre bleek er een toegevoegde waarde van de EFS voor een onderzoeksproject. Het onderzoek bestudeerde het huidige politieke landschap van Georgië, voor welke uitdagingen de partijen staan, wat de zwakke en sterke kanten van de huidige partijen zijn en wat voor Georgiërs belangrijke redenen zijn om op partijen te stemmen, dan wel actief te worden in de politiek zelf. Naast literatuur onderzoek, en het doen van kwantitatieve analyse heeft de EFS de studie kunnen verrijken met een kwalitatief onderzoek op basis van het verzamelen van informatie uit focusgroepen. De EFS gaf daartoe financiële ondersteuning, maar ook inhoudelijk, door de kennis en ervaring binnen het CDA over onderzoek met focusgroepen te delen. Het Chavchavadze Centre heeft als belangrijk doel het bijdrage aan kritisch denken in de Georgische samenleving zelf en doet dat als onafhankelijke politieke stichting. Naar aanleiding van het onderzoek zal het CRRC – The Caucasus Research Resource Center een groot-schalig onderzoek lanceren naar de ‘*undecided voter*’. De resultaten van het onderzoek voeden dus het debat in Georgië en de uitkomsten zijn van nut voor (toekomstige) politieke partijen zelf.

Doelgroepen

Het rapport is gepresenteerd en besproken met vertegenwoordigers van politieke stichtingen, onderzoeksinstituten, organisaties gericht op bevordering van democratie. In totaal namen 46 mensen deel en was ook de EFS aanwezig bij de bespreking en presentatie van het rapport.

4. Kosovo

Partners

- Politieke partij: Democratic League of Kosovo (LDK)
- Konrad Adenauer Stiftung (KAS)

Verslag van de activiteiten

In september 2023 heeft de EFS een *fact-finding mission* gedaan naar Kosovo en zijn de banden met de Konrad Adenauer Foundation weer aangehaald. Tijdens de corona pandemie zijn er geen projecten geweest en was er ook weinig contact. Met deze missie wilde de EFS wat meer inzicht krijgen in de situatie in het land en de mogelijkheden voor samenwerking bespreken. Er zijn gesprekken gevoerd met andere politieke stichtingen, met Democracy+,

een lokale organisatie en partner van de KAS. De conclusie van de missie was dat de KAS samen met de EFS graag verder gaat met het ondersteunen van politieke partij LDK, welke lid is van de Europese Volkspartij. Tijdens de missie is ook gesproken met LDK vertegenwoordigers van het vrouwen en jongeren platform. LDK zit in de oppositie, zij hebben 14 van de 120 zetels in het parlement. In november vonden dan ook twee trainingen plaats, eentje voor het jongerenforum en de andere voor het vrouwenplatform. In de training voor het vrouwenplatform hebben de deelnemers plannen en ideeën kunnen ontwikkelen voor beleid gericht op het tegengaan van ongelijkheid tussen mannen en vrouwen. Gesproken is over geweld tegen vrouwen, tegengaan van discriminatie van vrouwen in de arbeidsmarkt. In de training voor het jongerenennetwerk hebben de deelnemers zich vooral gericht op hoe je kunt spreken in het openbaar, hoe je mensen kunt overtuigen van je ideeën en, niet onbelangrijk, hoe je betekenisvol contact kunt houden met relevante politieke actoren binnen de partij. Verder was er een component over het gebruik van sociale media en hoe je een eigen pagina het beste kunt inrichten. Deze trainingen zijn waardevol en geven inspiratie tot vervolgacties. Zo heeft het vrouwenplatform een conferentie georganiseerd op 8 maart, Internationale Vrouwendag, over het vergroten van de economische onafhankelijkheid van vrouwen. Het jongerenennetwerk heeft een jongerenconventie georganiseerd waar 1000 jongeren op afgekomen zijn en waar LDK jongerenleiderschap en activisme van jongeren gepromoot heeft. De conventie gaf veel energie en de LDK-jongeren lieten weten dat zij dit hebben kunnen organiseren dankzij de begeleiding die zij gekregen hebben van de KAS en de EFS.

Deelnemers

Aan de training voor de vrouwen namen 30 mensen deel. De deelnemers van de vrouwen training waren actief in de politiek als gekozen volksvertegenwoordigers, docenten en actief in de partij op lokaal niveau.

De training voor de jongeren bracht 22 deelnemers bij elkaar van jongeren die zich onlangs bij de partij hadden aangesloten.

5. Oekraïne

Partners

- Het Robert Schuman Institute

Verslag van activiteiten

De EFS heeft een bijdrage geleverd aan het project van het Robert Schuman Institute waarvoor zij financiering hadden gekregen van het Visegrad Fund voor projecten gericht op Oekraïne. Naast de EFS werkte aan dit project onder andere ook mee het *'Institute of Central European Strategy'* en *'Future Lab Ukraine'*. Het project bestond uit 2 online sessies en twee offline sessies en bestreek een veelvoud van onderwerpen, zoals de digitale overheid, watermanagement, hoe bescherm en handhaaf je je gemeenschap etc. Doelen van het project waren: i) handvatten bieden voor wederopbouw van het land op gemeentelijk niveau, deelnemers bij elkaar brengen voor uitwisseling, ook op de langere termijn. De EFS bijdrage bestond uit een kleine financiële tegemoetkoming en een online training gegeven door CDA'er en oud-minister Ben Knapen over de voorwaarden voor EU-toetreding van Oekraïne en welke verwachtingen men van de EU mag hebben. Het mooie van dit project is dat het RSI zijn netwerk van alumni, dat mede tot stand gekomen

is dankzij de EFS, inzet in dit project. Zo heeft de oprichter van aWARzone een bijdrage geleverd over het belang van het betrekken van jongeren bij projecten.

Deelnemers

In totaal hebben 20 mensen deelgenomen aan dit project. De deelnemers waren ambtenaren van lokale overheden, lokale bestuurders, leden van maatschappelijke organisaties. Zij kwamen uit verschillende delen van het land, van Kiev tot Uzhogorod tot Novoprokopivka.

6. Servië

Partners

- Konrad Adenauer Stiftung (KAS),

Verslag van de activiteiten

De politieke situatie in Servië is lastig, het is erg gepolariseerd en mensen hebben geen enkel vertrouwen in politieke partijen. Politieke partijen zelf zitten ook vast in hun retoriek en manier van werken. De KAS heeft daarom besloten voorlopig geen trainingen te geven aan centrumrechtse politieke partijen in Servië, maar zich te richten op projecten voor een breder publiek waarbij maatschappelijke thema's aan de orde worden gebracht. Op die manier wil zij bijdragen aan een politiek debat op inhoud en gebaseerd op wat er leeft in Servië. De EFS heeft een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van een podcast over de positie van vrouwen in de Servische samenleving. Er zijn 12 aflevering gemaakt waarbij vrouwen aan het woord kwamen en spraken over bijvoorbeeld vrouwen in de sport, vrouwen in de zakenwereld, maar ook vrouwen in de politiek. Voor deze laatste heeft de EFS ook een inhoudelijke bijdrage geleverd die online te vinden is: [Podcast- Being a Woman](#)

Deelnemers

De podcast is bedoeld voor een breed publiek, maar heeft en zal met name vrouwen bereiken.

7. Wit-Rusland

Partners

- RSI, Konrad Adenauer Foundation en National Democratic Institute

Verslag van de activiteiten

Er zijn voor één groep twee trainingen gegeven. Doel van het project is organisaties die zich inzetten voor Belarus te ondersteunen en te helpen zichtbaarder te zijn in wat zij willen, waar zij voor staan, en hoe daaraan concreet handen en voeten te geven. Een ander doel was het netwerk van Belarussen te versterken en te stimuleren tot samenwerking. In het verleden waren de trainingen vooral gericht op jonge politici, dit jaar juist meer op mensen actief in maatschappelijke organisaties. In de eerste training werd door de trainers van de EFS aandacht geschonken aan *'personal branding'* en slim netwerken. Uit de feedback van de deelnemers kwam naar voren een behoefte aan meer kennis en ervaring voor debatteren en de mogelijkheid te horen van diplomaten en politici uit omliggende landen van Belarus, zoals Polen en Litouwen. Deelnemers waren erg tevreden dat hieraan ook gehoor werd gegeven. Hoewel niet eenvoudig, werd het zeer gewaardeerd dat de deelnemers konden discussiëren over de uitdagingen voor samenwerking met bijvoorbeeld Oekraïne en Litouwen en over de huidige samenwerking van deze landen met Belarussische organisaties in de diaspora. Eén quote van een deelnemer: *'During the seminar it was important to me to rethink values of my organization and compare them with mine. Through cooperation with other participants I understood better our weak sides and how others cope with difficulties inside of an organization'*.

Deelnemers

Er waren 15 mensen (8 vrouwen, 7 mannen) van onder andere Belarus Social Democratic Assembly, Coordination Council, Belarusian Youth Organization, Movement for Freedom, National Anti-Crisis Management

Projecten Arabische regio

De Arabische regio is een regio met een rijke geschiedenis en politieke betekenis, waar enkele van de oudste beschavingen ter wereld hun oorsprong vonden. De Eduardo Frei Stichting voert hier diverse projecten uit die gericht zijn op het bevorderen van politieke dialoog, goed bestuur en duurzame ontwikkeling. Daarmee draagt de stichting bij aan regionale stabiliteit en de versterking van democratische processen.

8. Jordanië

Partners

- International Republican Institute in Jordanië
- Het Nederlands Instituut voor Multi Party Democracy (NIMD)

Verslag van de activiteiten

Het doel van de gegeven trainingen is door met het IRI samen te werken de capaciteit van vrouwen, om invloed uit te oefenen in de politiek, te versterken. Zo organiseerde de EFS een training in Amman voor 25 vrouwen geïnteresseerd of actief in de lokale politiek. Tijdens anderhalve dag werkten de deelnemers aan leiderschap, communicatie en strategieën om als vrouwen meer invloed te ontwikkelen binnen hun partijen en gemeenschappen. De training stimuleerde samenwerking tussen generaties en bood praktische handvatten om politieke doelen effectiever te bereiken. Uit verslag van de EFS-trainers blijkt ook: *'De deelnemers waren goed ontwikkeld en maakten snel werk van de theorie over partijvorming en communicatie en campagne.'* De activiteit droeg bij aan een merkbare toename van vrouwelijke vertegenwoordiging in lokale raden: van 24,1% in 2023 naar 32% in 2024. Ook steeg het aandeel vrouwen dat lid is van een politieke partij tot 43,7%. Hoewel de numerieke vooruitgang positief is, blijft verdere versterking van daadwerkelijke invloed belangrijk. Daarnaast werkte de EFS samen met het NIMD aan een nieuwe trainingsmodule binnen de *School of Politics*, gericht op de rol van vrouwen in de politiek. Door de uitbraak van het conflict tussen Israël en Hamas kon deze training echter niet doorgaan. Wel werd een conceptmodule ontwikkeld, die in de toekomst kan worden ingezet.

Ondanks de beperkingen heeft de EFS in 2023 haar netwerk en kennispositie in Jordanië versterkt. De uitgevoerde en voorbereide activiteiten vormen een basis voor verdere samenwerking en blijvende ondersteuning van vrouwen in de politiek.

Deelnemers:

Er waren 25 vrouwen geïnteresseerd in de (lokale) politiek.

9. Libanon

Partners

- Robert Schuman Institute (RSI)

Verslag van de activiteiten

In 2023 zette de Eduardo Frei Stichting (EFS) de samenwerking voort met de twee Libanese partijen die zijn aangesloten bij de Europese Volkspartij (EVP). Ondanks de verslechterende

economische en sociale omstandigheden bleef de behoefte aan politieke training juist groot. Vooral jongeren binnen de partijen gaven aan dat deelname aan trainingen hoop en energie geeft in deze moeilijke tijden. De EFS bleef vasthouden aan de strategie om lokale capaciteit te versterken en verandering van onderop te stimuleren. Dit jaar werden, samen met het RSI, twee trainingen georganiseerd voor jongeren die lokaal politiek of maatschappelijk actief zijn of hier enige interesse in hebben. De eerste training, voor leden van de KATAEB-partij, ging over het handhaven van publieke diensten in tijden van crisis. Deelnemers onderzochten lokale uitdagingen en leerden over samenwerking met maatschappelijke organisaties, internationale fondsen en burgerparticipatie. EFS-trainer Adger van Helden deelde praktijkervaringen uit zijn werk als wethouder en raadslid. De tweede training, bedoeld voor leden van de Lebanese Forces, kon door de oorlog tussen Israël en Hamas niet fysiek plaatsvinden. In plaats daarvan werden drie online sessies gehouden onder leiding van EFS-trainer Nico van Buren, die sprak over samenwerking met ondernemers en burgerparticipatie binnen de energietransitie.

Ondanks de moeilijke omstandigheden konden jonge partijleden hun kennis vergroten en nieuwe perspectieven ontwikkelen. De EFS blijft zich inzetten voor lokale versterking en samenwerking met partners in Libanon.

Deelnemers

Er hebben 27 mensen waarvan 13 van de KATAEB en 14 van de Lebanese Forces. Deelnemers waren tussen de 22-35 jaar, actief voor de lokale afdeling, als lokale bestuurder, actief in projecten op lokaal niveau, raadsleden.

10. Marokko

Partners

- Nederlands Instituut Marokko (NIMAR), samen met de Nederlandse politieke stichtingen van de VVD en D66 in het project 'School of Democracy'.
- National Democratic Institute (NDI).
- RNI en Istiqlal (politieke partijen geallieerd aan de EVP)
- Robert Schuman Institute

Verslag van de activiteiten

Door het project 'School of Democracy' op te zetten, wordt onze kennis en ons netwerk op de juiste manier gebruikt en zo goed ingezet om een interessant programma te ontwikkelen en de jongeren met een breed spectrum van politieke ideologieën kennis te laten maken. De School of Democracy wordt uitgevoerd door Nederlandse trainers en lokale experts. De leadtrainer (deze editie van de EFS) bewaakt de samenhang tussen de drie trainingsweekenden en stemt af met de andere trainers. Het NIMAR verzorgt de praktische organisatie, zoals werving, logistiek en inzet van lokale experts, en stimuleert uitwisseling met NIMAR-studenten. Het alumniweekend werd gecoördineerd door D66, en de Nederlandse Ambassade leverde een bijdrage aan de derde training. Uit de evaluatie direct na afloop van de serie trainingen in 2023 gaven deelnemers aan dat zij de praktische oefeningen en de theorie over politiek erg waardeerden.

Daarnaast heeft de EFS gewerkt aan de versterking van jongerenorganisaties waaronder ook jongerenafdelingen van politieke partijen. Daarbij hebben we NDI ook ondersteund met het verder trainen van jongeren die gekozen zijn als volksvertegenwoordigers op lokaal niveau. In Beni Mellal en Tetouan vonden drie trainingen plaats. De eerste ging over politiek

beleid en jongerenparticipatie, de tweede over politieke communicatie, en de derde over lobby en duurzaamheid. Deze laatste sloot aan bij Marokko's National Climate Plan 2020–2030. Dit sloot ook aan bij de doelstelling van deze trainingen. Dit was het versterken en verbreden van politieke partijen op lokaal niveau. Met deze trainingen hebben de jongeren meer kennis en ervaring kunnen opdoen over hoe zij van zich kunnen laten horen in een politieke partij.

De doelstelling van de volgende training was om de kennis van de Europese Unie bij de RNI en Istiqlal-partijen te vergroten. Het plan was ook om de beste deelnemers uit te nodigen voor een werkbezoek aan Brussel, maar uiteindelijk wezen partijbesturen andere deelnemers aan, wat leidde tot een lagere kwaliteit van de groep. Daarom wilde de EFS dit jaar Brussel naar Marokko halen door een training over 'hoe Europa werkt' en een vervolgssessie met sprekers uit Brussel en Marokko te organiseren. Tijdens de training hebben de jongeren gedachtes kunnen wisselen met vertegenwoordigers van de EEP. Zo hebben zij meegekregen hoe zij als jongeren actief in een politieke partij die lid is van de EPP ook vorm kunnen geven aan standpunten van de EPP.

Deelnemers

- Er hebben 42 jongeren hebben deelgenomen aan de School of Democracy, waarvan er bij de serie van drie trainingsweekenden 10 deelnemers waren en bij de alumnibijeenkomst 32 deelnemers.
- In totaal hebben 50 deelnemers meegedaan aan de trainingen samen met het NDI. Per training waren er tussen de 15-20 deelnemers.
- Aan het derde project namen 21 deelnemers deel waarvan er 6 uit Rabat kwamen en de overigen uit andere delen van Marokko. Van de 21 waren er 6 vrouwen. Helaas niet gelukt om een genderbalans te krijgen, vanwege de vier vrouwen die zich afmeldden voor deze training.

11. Tunesië

Partners

- International Republican Institute (IRI).

Verslag van de activiteiten

De EFS werkt ondanks de complexe situaties in Tunesië; de economische situatie wordt steeds nijpender en het wantrouwen van Tunesiërs richting politieke partijen is groot. Als doel om politieke partijen te versterken zodat zij het vertrouwen van hun achterban kunnen herstellen. In samenwerking met het International Republican Institute (IRI) begeleidde de EFS het hervormingsproces van de partij Ennahda, die werkt aan een nieuwe koers om haar afnemende achterban terug te winnen. Daarnaast werden twee trainingen gegeven aan vertegenwoordigers van zes oppositiepartijen over democratische basisprincipes en partij-ideologieën. Deze vormden onderdeel van een breder multiparty-programma dat tijdelijk is stopgezet vanwege het conflict tussen Hamas en Israël. Deelnemers aan de trainingen gaven aan meer inzicht te hebben gekregen in het belang van consistentie tussen partijwaarden, ideologie en politieke communicatie.

Deelnemers

Aan de twee trainingen namen 17 deelnemers deel van 6 verschillende partijen.

12. Regionaal

Partners

- Robert Schuman Institute

Verslag van de activiteiten

Het doel van de trainingen was om de EVP-gelieerde partijen in Libanon en Marokko te helpen zich sterker verbonden te voelen met het bredere Europese netwerk en om jonge partijleden te ondersteunen in hun politieke en leiderschapsontwikkeling. De EFS bood deelnemers uit Libanon en (voor het eerst) ook uit Marokko de mogelijkheid deel te nemen aan het Young Leaders Program, dat in samenwerking met het Robert Schuman Institute wordt georganiseerd. Het programma bestond uit drie trainingsweken waarin jonge politici uit Europa en partnerlanden werkten aan leiderschapsvaardigheden, kennis over democratie en inzicht in de werking van de EU. Dit leidde tot het versterken van het internationale netwerk van de deelnemers uit Libanon en Marokko. Zij voelen zich beter verbonden met Europa. Ze gaven aan ook meer inzicht te hebben gekregen in democratie, rechtsstaat en politieke communicatie, en zien het programma als een belangrijke stap in hun verdere politieke ontwikkeling.

Deelnemers

Er was 1 deelnemer uit Marokko en 5 deelnemers uit Libanon.

Financiën

JAARREKENING 2023

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

Bedragen x 1 euro	2023 werkelijk	2023 begroot	2022 werkelijk
BATEN			
Bijdragen derden			
Subsidie BiZa Matra	129.370	158.000	169.801
Subsidie BiZa Shiraka	36.264	-	42.055
Subsidie BuZa Matra	73.468	57.100	59.800
Subsidie BuZa Shiraka	156.041	196.500	198.000
Bijdrage CDA t.b.v. Matra	-	-	-
Totaal bijdragen derden	395.143	411.600	469.656
Overige baten	-	-	-
Totaal baten	395.143	411.600	469.656
LASTEN			
Apparaatskosten	143.873	148.100	139.278
Projectkosten Matra	140.134	106.300	142.360
Projectkosten Shiraka	118.173	157.200	165.773
Totaal lasten	402.180	411.600	447.411
Saldo van baten en lasten	7.037-	-	22.245
Resultaatbestemming			
Onttrekking aan de Algemene reserve	7.037-	-	-
Toevoeging aan de Algemene reserve	-	-	57.683
	7.037-	-	57.683